

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3861

Vragen van het lid **Van der Plas** (BBB) aan de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Algemene Zaken over *het eisen van vaccinatiebewijzen door ondernemers en andere organisaties* (ingezonden 9 augustus 2021).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 30 augustus 2021).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van berichten dat particuliere ondernemers bezoekers of klanten willen verplichten een vaccinatiebewijs te tonen, alvorens zij kunnen deelnemen aan activiteiten?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u op de hoogte van berichten dat steeds meer landen om ons heen vaccinatiebewijzen gaan eisen, om toegang te krijgen tot activiteiten en/of werk?^{2, 3}

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Kunt u zich als minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport uw uitspraak nog herinneren dat er geen vaccinatiedwang en ook geen vaccinatiedrang komt?

¹ De Volkskrant, 6 augustus 2021, «Reisaanbieders vragen klanten om vaccinatiebewijs. «Het was dit of meer annuleringen»» (<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/reisaanbieders-vragen-klanten-om-vaccinatiebewijs-het-was-dit-of-meer-annuleringen-bea81299/>)

² AD, 5 augustus 2021, «Niet iedereen blij met vaccinatieplicht in New York: «Dit creëert twee klassen»» (<https://www.ad.nl/buitenland/niet-iedereen-blij-met-vaccinatieplicht-in-new-york-dit-creert-twee-klassen~a2bd73df/>)

³ NOS, 5 augustus 2021, «Omstreden Franse coronapas en vaccinatieplicht voor zorgmedewerkers komen er» (<https://nos.nl/artikel/2392732-omstreden-franse-coronapas-en-vaccinatieplicht-voor-zorgmedewerkers-komen-er>)

Antwoord 3
Ja.

Vraag 4

Bent u van mening dat het eisen van vaccinatiebewijzen leidt tot een vorm van vaccinatiedwang of vaccinatiedrang?

Antwoord 4

Ik wil graag benadrukken dat vaccinatie tegen COVID-19 voor iedereen vrijwillig is. Iedereen is vrij om al dan niet te kiezen voor vaccinatie. Het kabinet kiest om deze reden voor beleidsinterventies die de keuze voor vaccinatie kunnen beïnvloeden (zoals het aanbieden van begrijpelijke en toegankelijke informatie voor verschillende doelgroepen), maar de keuzevrijheid niet beperken. Echter, een vrije keuze betekent niet een vrijblijvende keuze. Vrijheid komt nooit zonder verantwoordelijkheid. Niet alleen voor jezelf, maar juist ook voor elkaar. Dat brengt nieuwe discussies met zich mee, want hoe ga je om met vrijheden in een samenleving waarin het grootste deel is gevaccineerd, en een klein deel niet. Ik wil de komende weken gebruiken voor een zorgvuldige uitwerking hiervan. Eerdere adviezen en afwegingen rondom vaccinaties, bijvoorbeeld van de Gezondheidsraad, neem ik daarin natuurlijk mee. Een eerste gedachtewisseling met experts om de relevante vragen en onderwerpen te inventariseren heeft reeds plaatsgevonden. De Kamer wordt uiteraard geïnformeerd over de voortgang.

Vraag 5

Wat vindt u van het eisen van een vaccinatiebewijs door particuliere ondernemers, zoals een dansschool en reisorganisaties?

Antwoord 5

Zoals ik in het antwoord op vraag 4 heb aangegeven wil het kabinet géén directe of indirecte vaccinatieplicht, -drang of dwang opleggen. Wij vinden het daarom onwenselijk als private partijen gaan vragen naar een vaccinatiebewijs. Wel kunnen private partijen die vallen onder de Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen een coronatoegangsbewijs gebruiken, maar hierdoor weten zij niet of iemand is gevaccineerd, getest of hersteld van corona. Zij kunnen dus niet vragen naar een vaccinatiebewijs.

De wet noemt de volgende sectoren: cultuur, evenementen, georganiseerde jeugdactiviteiten, horeca, sport en het beroeps- en hoger onderwijs. Door het amendement Van der Staaij is het voor overige sectoren die als publieke plaats zijn aan te merken, zoals de detailhandel, niet mogelijk om gebruik te maken van coronatoegangsbewijzen en dus daarmee ook niet mogelijk om een vaccinatiebewijs te vragen.

Besloten plaatsen, zoals een vereniging, zijn niet uitgesloten door de Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen. Daar kan dus wel worden gevraagd naar een toegangsbewijs. Hierbij is het wel relevant dat deze ondernemers moeten voldoen aan bijvoorbeeld het recht op gelijke behandeling, het recht op bescherming van de privacy en de lichamelijke integriteit.

Vraag 6

Gaat u hier een duidelijk standpunt over innemen en dit standpunt delen in de eerstvolgende persconferentie?

Antwoord 6

In de persconferentie van vrijdag 13 augustus jl. is dit dilemma uitgebreid benoemd. Daarin, en in de stand van zakenbrief van 13 augustus, is ook geschetst hoe ik invulling wil geven aan dit vraagstuk.

Vraag 7

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ik verwijs u hiervoor naar mijn antwoord op vraag 6.

Vraag 8

Is het voor particuliere ondernemers juridisch toegestaan om een vaccinatiebewijs te eisen?

Antwoord 8

Ik heb de juridische context geschetst in mijn antwoord op vraag 5

Vraag 9

Kunt u bovenstaande vraag beantwoorden vanuit de juridische kennis die hierover is bij de overheid, in plaats van alleen te verwijzen naar de rechtspraak?

Antwoord 9

Dat heb ik gedaan.

Vraag 10

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Ik verwijs u naar mijn antwoord op vraag 9.

Vraag 11

Is het kabinet van mening dat grondrechten van burgers worden geschonden als ondernemers, scholen of andere organisaties vaccinatiebewijzen gaan eisen alvorens mensen toegang te geven?

Antwoord 11

Zoals ik in het antwoord op vraag 5 heb aangegeven is in de Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen bepaald welke sectoren gebruik mogen maken van coronatoegangsbewijzen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het daadwerkelijk gebruik van een coronatoegangsbewijs voor het beroeps- en hoger onderwijs door middel van een algemene maatregel van bestuur moet worden bepaald. De optie is voorzien in de wet maar moet bij een AMvB worden «aangezet». Deze zware juridische procedure heeft te maken met de gewenste vrije toegankelijkheid van het onderwijs en het recht op onderwijs. Het kan wenselijk zijn om in de toekomst een toegangsbewijs in het onderwijs te vragen, als de epidemiologische situatie zodanig zou zijn dat weer tot afstandsonderwijs overgegaan zou moeten worden. Het inzetten van toegangsbewijzen kan dan een proportionele aanpak zijn. Dat sluit aan bij het advies van 4 februari van de Gezondheidsraad waarin gesteld wordt dat de minst ingrijpende inbreuk gerechtvaardigd kan zijn. Voor de andere hiervoor genoemde sectoren gebeurt het voorschrijven van toegangsbewijzen door middel van een ministeriële regeling. Door het vragen naar een coronatoegangsbewijs worden grondrechten van burgers beperkt. Zowel in de toelichting van de Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen (Kamerstuk 35 807, nr. 3) als de amvb of ministeriële regeling wordt gemotiveerd waarom deze beperking geoorloofd is.

Vraag 12

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12

Nee, daar is geen sprake van. Ik verwijs u naar mijn antwoord op vraag 5 en 11.

Vraag 13

Kunt u aangeven hoe het eisen van een vaccinatiebewijs strookt met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM)?

Antwoord 13

De Universele verklaring van de Rechten van de Mens kent verschillende mensenrechten. In de toelichting van de Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen zijn de verschillende grondrechten die door het wetsvoorstel worden geraakt benoemd. Het gaat om de lichamelijke integriteit van personen, het recht op bescherming van de privacy, het recht op bewegingsvrijheid en het recht op gelijke behandeling. Deze rechten zijn niet absoluut, dat betekent dat ze beperkt mogen worden, mits dit in verhouding staat tot de doelen waarvoor de rechten worden beperkt en noodzakelijk is in een democratische samenleving. Dit is toegelicht in de memorie van toelichting bij het betref-

fende wetsvoorstel (Kamerstuk 35 807, nr. 3). Ik verwijs u hiervoor ook naar mijn redenering en afweging in antwoord 11.

Vraag 14

Zijn er plannen, of wordt er bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (of binnen het kabinet of Outbreak Management Team) gesproken over, zoals in andere landen het geval is, het verplicht stellen van vaccinatiebewijzen?

Antwoord 14

Vaccinatiebewijzen zijn onderdeel van de coronatoegangsbewijzen. Deze bewijzen zijn bedoeld om de samenleving weer te kunnen openen. Deze toegangsbewijzen zijn zo ingericht dat er ook alternatieven mogelijk zijn, namelijk een testbewijs.

Ik verwijs u verder naar mijn antwoord op vraag 4 en 5.

Vraag 15

Bent u van mening dat het vragen om een vaccinatiebewijs zal, of op zijn minst kan, leiden tot een samenleving waar mensen (ongevaccineerden) worden uitgesloten?

Antwoord 15

Het kabinet heeft er voor gekozen om te werken met coronatoegangsbewijzen zodat er ook een alternatief bewijs voor handen is, te weten een testbewijs met negatieve uitslag. Ik verwijs u verder naar mijn antwoord op vraag 4 en 5 en 14.

Vraag 16

Hoe gaat u ervoor zorgen dat niemand, dus ook ongevaccineerden, wordt uitgesloten van grondrechtelijke vrijheden?

Antwoord 16

Zoals aangeven in het antwoord op vraag 8 is door de Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen voor een aantal sectoren de juridische mogelijkheid gecreëerd om gebruik te maken van coronatoegangsbewijzen. Aangezien hieruit niet valt af te leiden of iemand is gevaccineerd, getest of hersteld van corona, zijn er alternatieven voor personen die niet zijn gevaccineerd. Voor ondernemers van besloten plaatsen ligt dit gecompliceerder, omdat zij een gerechtvaardigd bedrijfsbelang kunnen hebben om wel te vragen naar een vaccinatie voor bezoekers. Zij zullen dit echter altijd moeten onderbouwen. En uiteindelijk zal de rechter bepalen of die afweging de toets kan doorstaan. Op die manier wordt er jurisprudentie ontwikkeld waarmee verdere invulling wordt gegeven aan dit vraagstuk.

Vraag 17

Neemt u verantwoordelijkheid voor de toenemende tweedeling in onze maatschappij, met betrekking tot het wel of niet vaccineren? Zo ja, kunt u aangeven wat uw verantwoordelijkheid hierin is geweest?

Antwoord 17

Ik heb ervoor gekozen om te werken met een coronatoegangsbewijs dat op drie manieren verkregen kan worden. Dat kan een vaccinatiebewijs zijn, een negatief testbewijs of een herstelbewijs. Hierbij wordt alleen aangegeven dat is voldaan aan één van deze manieren, zonder dat wordt getoond welke. Ik wil graag nogmaals benadrukken dat het kabinet géén (in)directe vaccinatieplicht of drang of dwang wil opleggen aan de samenleving. Het moet een vrije keuze zijn voor mensen om zich te laten vaccineren. Het kabinet pleit er voor, ook in internationaal verband, dat voor een vaccinatiebewijs altijd een alternatief moet zijn zoals een recent negatief testbewijs. Op deze manier is er altijd een keuzemogelijkheid en is niemand verplicht een vaccinatie te nemen.

Vraag 18

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 18

Ik verwijs u naar mijn antwoord op vraag 17.

Vraag 19

Bent u van mening dat u genoeg heeft gedaan om een tweedeling, of dreigende uitsluiting van mensen (ongevaccineerden), te voorkomen?

Antwoord 19

Ja. We hebben een systeem ingericht waarin burgers deel kunnen nemen aan de samenleving en zich als alternatief kunnen laten testen om toegang te krijgen. Ik verwijs u naar mijn antwoord op vraag 17.

Vraag 20

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 20

Ik verwijs u naar mijn antwoord op vraag 17. Daarin vindt u de afweging die het kabinet heeft gemaakt.

Vraag 21

Is uw doel (bescherm de kwetsbaren en houd de druk op de zorg laag), nog steeds hetzelfde?

Antwoord 21

De kabinetsdoelen in de bestrijding van Covid-19 zijn nog steeds gericht op de druk op de zorg verlagen, kwetsbaren beschermen en zicht houden op het virus. Om de integraliteit van de besluitvorming te bevestigen en verder te ondersteunen heeft het kabinet dit voorjaar geconcludeerd dat het verstandig is om een sociaal-maatschappelijk doel toe te voegen. Dit sociaal-maatschappelijke doel betreft beperken van economische en maatschappelijke schade op korte termijn, aandacht voor structurele maatschappelijke en economische schade, en voorkomen dat de lasten onevenredig neerslaan bij bepaalde groepen. Hierover heb ik uw Kamer 11 mei jl. geïnformeerd.⁴

Vraag 22

Zijn er plannen om deze doelen aan te passen?

Antwoord 22

Nee, die plannen zijn er niet

Vraag 23

Zo ja, welke nieuwe doelen worden genoemd?

Antwoord 23

Het vierde doel is nieuw. In mei hebben we besloten de sociaal maatschappelijke en economische afweging toe te voegen. Ik wijs u verder op mijn antwoord op vraag 21 en 22.

Vraag 24

Kunt u bovenstaande vragen een voor een beantwoorden?

Antwoord 24

Ja.

Vraag 25

Kunt u bovenstaande vragen, gezien de actualiteit, voor 14 augustus beantwoorden?

Antwoord 25

Helaas is dit niet gelukt. Over een belangrijk deel van deze vragen hebben we een debat gevoerd op 18 augustus jl. Ik heb u toen ook toegezegd dat ik deze week antwoord zou geven op uw vragen.

⁴ Stand van zakenbrief COVID-19, 11 mei 2021. Kenmerk 2352232-1007728-PDC19. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/05/12/stand-van-zakenbrief-covid-19>